

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ТА МИТНА СПРАВА»

УДК 332.314.3

Біленко О.В.

канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

Україна, як і багато інших європейських країн, переживає стрімке скорочення чисельності населення. Демографічний спад в європейських країнах спричинений переважно такими факторами як низька народжуваність, старіння населення та міграція. В Україні такий спад значно пришвидшила війна, змусивши мільйони українців покинути свої домівки, що призвело до внутрішніх і зовнішніх переміщень. Міграційні процеси впливають на демографічні показники, ринок праці, соціальні послуги та загальну економічну ситуацію в країні.

Аналіз міграційних процесів в Україні дозволяє умовно виділити чотири основні етапи:

Ранній період після здобуття незалежності (1991-2004 рр.). Цей етап характеризувався значною внутрішньою міграцією, насамперед, із села в місто, а також виїздом значної кількості українців за кордон, переважно в Росію та інші країни СНД. У цей період спостерігався високий рівень трудової міграції. Коли українські працівники шукали можливості працевлаштування в сусідніх країнах.

Інтеграційний період (2004-2013 рр.). У цей час в Україні продовжувалася внутрішня міграція, зокрема, з села в місто, і водночас, спостерігалось зростання зовнішньої міграції, особливо до країн Західної Європи. Ці процеси стали наслідком розширення Європейського Союзу та запровадження безвізового режиму для громадян України. Цей період характеризувався нарощуванням трудової міграції, коли багато українців шукали роботу в Польщі, Чехії, Італії, Іспанії та інших країнах ЄС. Крім того, Україна стала транзитною країною для мігрантів з Азії та Африки, які намагалися потрапити до Західної Європи.

Окупаційний період (2014-2021). Військові операції на сході України суттєво вплинули на міграційні моделі всередині країни: з'явилась велика кількість внутрішньо переміщених осіб, багато українців покинули зони бойових дій в Донецькій і Луганській областях. У цей період також зросла еміграція: українці шукали притулку в сусідніх країнах, насамперед, у Польщі та інших державах ЄС. Трудова міграція продовжувала залишатися важливим фактором, оскільки все більше українців шукали можливості працевлаштування за кордоном.

Воєнний період (24 лютого 2022р. – дотепер). Масштабні військові дії та величезні руйнування призвели до масової міграції, мільйони людей покинули свої домівки в пошуках безпеки всередині країни або за її межами. У цей період значно зросла кількість біженців та шукачів притулку в європейських країнах, зокрема, в Німеччині, Польщі, Чехії, Словаччині, країнах Балтії, Румунії та ін. Також значно посилилась внутрішня міграція, оскільки понад 7 мільйонів українців через бойові дії були змушені переміщуватись до безпечніших західних і центральних регіонів країни. Такі міграційні процеси справляють істотний тиск на систему соціального захисту населення.

Отже, нинішній військовий період кардинально змінив міграційні моделі в Україні, оскільки війна спричинила масове переміщення населення та значне зростання кількості біженців і шукачів притулку. Ця ситуація створила величезний тиск як на український уряд, так і на міжнародне співтовариство через необхідність надання підтримки постраждалим від бойових дій, що тривають, та подолання гуманітарної кризи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Подра О. Міграційні процеси в Україні: обсяги, причини та наслідки [Електронний ресурс] / О. Подра, Н. Петришин // Економічний аналіз. – 2021. - № 3. – Режим доступу: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1947> (дата звернення: 20.03.2024). - Назва з екрану.
2. Стародубов О. Міграційна криза – масштаб, економічні наслідки і шляхи подолання [Електронний ресурс] / О. Стародубов // Українська правда. – 2022. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/08/2/7361562/> (дата звернення: 20.03.2024). – Назва з екрану.
3. Горбань С. Вплив міграційних процесів на економіку України [Електронний ресурс] / С. Горбань, О. Біленко, Т. Трубнік // економіка та суспільство. – 2023 . - № 49. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2307/2229> (дата звернення: 20.03.2024). - Назва з екрану.